

Γλώσσα Δ΄ Δημοτικού
Πετώντας με τις λέξεις

Τετράδιο Εργασιών
ΔΕΥΤΕΡΟ ΤΕΥΧΟΣ

Τόμος 2ος

**Γ' Κ.Π.Σ. / ΕΠΕΑΕΚ II / Ενέργεια 2.2.1 /
Κατηγορία Πράξεων 2.2.1.α:**

**«Αναμόρφωση των προγραμμάτων
σπουδών και συγγραφή νέων
εκπαιδευτικών πακέτων»**

ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ

Δημήτριος Γ. Βλάχος

Ομότιμος Καθηγητής του Α.Π.Θ

Πρόεδρος του Παιδαγωγ. Ινστιτούτου

**Πράξη με τίτλο: «Συγγραφή νέων
βιβλίων και παραγωγή**

**υποστηρικτικού εκπαιδευτικού υλικού
με βάση το ΔΕΠΠΣ και τα ΑΠΣ για το
Δημοτικό και το Νηπιαγωγείο»**

Επιστημονικός Υπεύθυνος Έργου

Γεώργιος Τύπας

Σύμβουλος του Παιδαγ. Ινστιτούτου

Αναπληρωτής Επιστημ. Υπεύθ. Έργου

Γεώργιος Οικονόμου

Σύμβουλος του Παιδαγ. Ινστιτούτου

**Έργο συγχρηματοδοτούμενο 75% από
το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο και
25% από εθνικούς πόρους.**

ΣΥΓΓΡΑΦΕΙΣ

Κλεοπάτρα Διακογιώργη,
Λέκτορας του Πανεπιστ. Αθηνών
Θεόδωρος Μπαρής, *Εκπαιδευτικός*
Χαράλαμπος Στεργιόπουλος,
Εκπαιδευτικός
Ερμιόνη Τσιλιγκιριάν,
Εκπαιδευτικός

ΚΡΙΤΕΣ - ΑΞΙΟΛΟΓΗΤΕΣ

Γεωργία Κατσημαλή,
Αναπλ. Καθηγ. του Πανεπιστημίου
Κρήτης
Όλγα Μούσιου - Μυλωνά,
Σχολική Σύμβουλος
Ιωάννης Ντελής - Σμυρίλιος,
Εκπαιδευτικός

ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΣΗ

Καλλιόπη Σηφακάκη,
Ζωγράφος - Σκιτσογράφος

ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ

Χριστίνα – Χρυσούλα Δελή

Φιλολόγος

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

ΚΑΤΑ ΤΗ ΣΥΓΓΡΑΦΗ

**Πέτρος Μπερερής, Σύμβουλος
του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου**

**Χρήστος Παπαρίζος, Σύμβουλος
του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου**

ΥΠΕΥΘΥΝΗ ΤΟΥ ΥΠΟΕΡΓΟΥ

**Ειρήνη Χολέβα – Φιλιπποπούλου,
Σχολική Σύμβουλος**

ΠΡΟΕΚΤΥΠΩΤΙΚΕΣ ΕΡΓΑΣΙΕΣ

ACCESS Γραφικές Τέχνες Α.Ε.

**ΠΡΟΣΑΡΜΟΓΗ ΤΟΥ ΒΙΒΛΙΟΥ ΓΙΑ
ΜΑΘΗΤΕΣ ΜΕ ΜΕΙΩΜΕΝΗ ΟΡΑΣΗ**

Ομάδα Εργασίας

Αποφ. 16158/6-11-06 και

75142/Γ6/11-7-07 ΥΠΕΠΘ

**ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ,
ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗΣ
ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ**

**Κλεοπάτρα Διακογιώργη
Θεόδωρος Μπαρής
Χαράλαμπος Στεργιόπουλος
Ερμιόνη Τσιλιγκιριάν**

**ΑΝΑΔΟΧΟΣ ΣΥΓΓΡΑΦΗΣ:
ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΓΡΑΜΜΑΤΑ**

**Γλώσσα Δ΄ Δημοτικού
Πετώντας με τις λέξεις**

Τετράδιο Εργασιών

ΔΕΥΤΕΡΟ ΤΕΥΧΟΣ

Τόμος 2ος

Όλοι διαφορετικοί, όλοι ίδιοι

Όλου του κόσμου τα παιδιά

1 Ποιος είσαι; Το όνομά σου είναι μοναδικό. Τι σημαίνει για σένα;

► Το όνομά σου μπορεί να σημαίνει κάτι στη γλώσσα που μιλάς ή στη γλώσσα της θρησκείας σου ή του πολιτισμού σου.

► Το όνομά σου σε συνδέει με τα μέλη της οικογένειάς σου και της κοινότητάς σου, και με αυτά που ζούνε και με αυτά που δε ζούνε πια.

► Το όνομά σου είναι μέρος του εαυτού σου. Ο κόσμος δείχνει ότι σε σέβεται προσπαθώντας να λέει σωστά το όνομά σου.

«Μέγκαν» είναι μια πολύ παλιά αγγλική λέξη που σημαίνει «δυνατός». Το δεύτερο όνομα της Μέγκαν είναι Τιμοθέα, που σημαίνει «τιμώ το θεό».

MEEGAN

«Μου «αρέσει το όνομά μου. Οι γονείς μου θέλουν να σταθώ στο ύψος του ονόματός μου».

«Το Μπιλάλ είναι ένα ευγενικό όνομα και ήταν το όνομα του πρώτου ανθρώπου που προσκάλεσε τον κόσμο να προσευχηθεί».

3 ﷺ

Οι γονείς του Μπιλάλ ήθελαν ένα όνομα που θα εξέφραζε τη μουσουλμανική θρησκεία του παιδιού τους, έτσι τον ονόμασαν Μπιλάλ από ένα σύντροφο του προφήτη Μωάμεθ.

**«Στους γονείς μου άρεσε
ο ήχος του ονόματος
«Μαρκ» κι έτσι με
είπαν Μαρκ».**

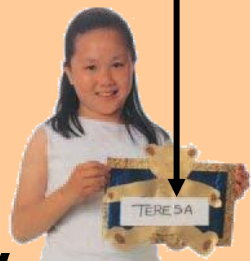
ΜΑΡΚ

**Ο Μαρκ (Μάρκος) ήταν ένα
πολύ σημαντικό πρόσωπο
στη Βίβλο. Ήταν ένας από τους
Αποστόλους του Χριστού.**

**Στα κινέζικα το όνομα
Τερέζα ακούγεται όπως
η λέξη «ευτυχισμένος».**

TERESA

**«Η μαμά μου με ονόμασε
Τερέζα, γιατί, όταν γεννήθηκα,
ήταν πολύ ευτυχισμένη».**

**Μια ζωή σαν τη δική μου, Unicef,
εκδ. Πατάκη, 2004**

«Μαρία» είναι το όνομα της μητέρας του Χριστού. Αγαπητό όνομα σε όλους τους χριστιανούς.

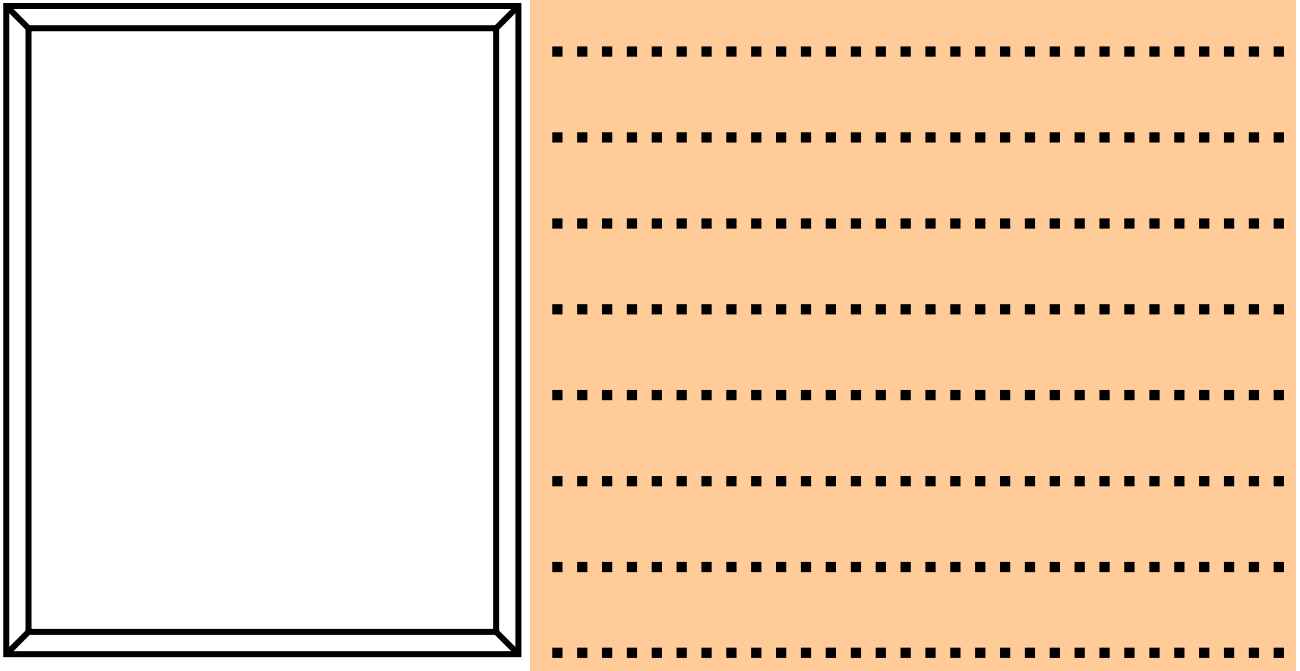
«Έχω το όνομα της γιαγιάς μου που την αγαπώ πολύ».

Τα παιδιά στις παραπάνω φωτογραφίες μιλούν για τα ονόματά τους.

- ▶ **Τι αισθάνεται κάθε παιδί για το όνομά του;**
- ▶ **Μπορείτε να φανταστείτε πώς θα ήταν η ζωή μας αν δεν είχαμε όνομα;**
- ▶ **Ρωτήστε τους γονείς σας και μάθετε γιατί σας έδωσαν αυτό το όνομα.**

► Κολλήστε μια φωτογραφία σας και γράψτε και εσείς λίγα λόγια για το όνομά σας.

2 Ελάτε να παίξουμε το παιχνίδι: «Είμαστε ίδιοι - είμαστε διαφορετικοί».

Σκεφτείτε ένα φίλο σας. Κατόπιν, γράψτε σε ένα χαρτί σε τι μοιάζετε και σε τι διαφέρετε (γράψτε μόνο δύο - τρία σημεία).

Το σχολείο του κόσμου

1 Φανταστείτε ότι και εσείς βρίσκεστε στο σχολείο που μας περιγράφει το κείμενο και θέλετε να προετοιμάσετε την πινακίδα σας για την παρέλαση.

► Εργαστείτε σε ομάδες. Κάθε ομάδα μπορεί να διαλέξει το δικό της πρόσωπο που προσπάθησε να κάνει τον κόσμο καλύτερο με την προσφορά του.

► Βρείτε πληροφορίες για το πρόσωπο αυτό στην εγκυκλοπαίδεια, στο διαδίκτυο ή οπουδήποτε αλλού.

► Βρείτε κάποια φωτογραφία του και κολλήστε την στην πινακίδα σας.

► Εξηγήστε στους συμμαθητές σας

των άλλων ομάδων γιατί διαλέξατε αυτό το πρόσωπο.

► Οργανώστε μια μικρή γιορτή για να παρουσιάσετε τις πινακίδες σας σ' όλο το σχολείο.

2 Η τάξη σας έμαθε γι' αυτό το σχολείο στο Παρίσι και θέλει να επικοινωνήσει με τους Έλληνες μαθητές που πηγαίνουν σ' αυτό το σχολείο.

► Γράψτε ένα μικρό κείμενο για να εξηγήσετε πώς λειτουργεί το δικό σας σχολείο. Μην ξεχάσετε να γράψετε:

🌸 πού βρίσκεται το σχολείο σας,

🌸 λίγα λόγια για το κτίριο, για τους δασκάλους σας και τους συμμαθητές σας,

🌸 τι κάνετε καθημερινά στο σχολείο σας,

- 🌸 τι μαθαίνετε στο σχολείο σας,
- 🌸 ποια ξεχωριστή γιορτή ή εκδήλωση κάνατε στο σχολείο σας,
- 🌸 τι νιώθετε για το σχολείο σας.

► Γράψτε τώρα το κείμενό σας στις κίτρινες σελίδες κάνοντας τις απαραίτητες διορθώσεις στο πλάι.

Προσέχω τη γραμματική.

Προσέχω τα σημεία στίξης.

Προσέχω την ορθογραφία.

Συμπληρώνω κάτι που λείπει.

Αλλάζω παράγραφο.

Τα δικαιώματα των παιδιών

1 Η Ευρωπαϊκή Ένωση και τα δικαιώματα των παιδιών

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή διοργανώνει διαγωνισμό με θέμα «Η Ευρωπαϊκή Ένωση και τα δικαιώματα των παιδιών» και ζητάει από τα παιδιά και τους εφήβους της Ευρώπης μεταξύ 10 και 18 ετών να φτιάξουν μία αφίσα σχετικά με το θέμα αυτό.

Τα καλύτερα έργα θα χρησιμοποιηθούν για εκστρατείες υπεράσπισης των δικαιωμάτων των παιδιών.

Ευρώπη έκδοση της Αντιπροσωπείας της Ε.Ε. στην Ελλάδα, σχεδιασμός και παραγωγή Perceptor Limited.*

Διαβάσατε στο διαδίκτυο την παραπάνω είδηση και η τάξη σας αποφάσισε να πάρει μέρος σε αυτόν το διαγωνισμό.

Χωριστείτε σε ομάδες, συζητήστε και αποφασίστε:

- ▶ Το θέμα που θα έχει η αφίσα σας.**
- ▶ Την εικόνα που θα χρησιμοποιήσετε ώστε να έχει σχέση με το θέμα.**
- ▶ Το μήνυμα, που κατά τη γνώμη σας θα είναι σύντομο και πρωτότυπο, ώστε να το θυμάται κάποιος εύκολα.**
- ▶ Το μέγεθος της αφίσας καθώς και τα υλικά που θα χρησιμοποιήσετε για την κατασκευή της.**

Μην ξεχάσετε να γράψετε κάπου το όνομα της τάξης και του σχολείου σας.

2 Διαβάστε προσεχτικά πώς μπορεί να γίνει κάποιος υποστηρικτής της unicef και συμπληρώστε την αίτηση.

ΓΙΝΕΤΕ ΥΠΟΣΤΗΡΙΚΤΗΣ ΤΗΣ UNICEF

Γίνετε Υποστηρικτής της UNICEF. Έτσι, μ' αυτόν τον τρόπο:

- ▶ Παίρνετε δωρεάν στο σπίτι σας το περιοδικό μας.
- ▶ Παίρνετε δωρεάν στο σπίτι σας έντυπα που εκδίδουμε.
- ▶ Ενημερώνεστε για τις δραστηριότητες μας.
- ▶ Σας δίνεται η δυνατότητα να

προσφέρετε βοήθεια σε παιδιά που έχουν ανάγκη.

► Ενισχύετε σημαντικά τις προσπάθειες της **UNICEF**.

ΤΑ ΠΑΙΔΙΑ

ΤΟΥ ΑΝΑΠΤΥΣΣΟΜΕΝΟΥ ΚΟΣΜΟΥ
ΕΙΝΑΙ ΚΑΙ ΔΙΚΑ ΜΑΣ,

γι' αυτό στείλτε μας, σήμερα κιόλας,
το κουπόνι εγγραφής και θα πάρετε
σε σύντομο χρονικό διάστημα
**ΑΠΟΔΕΙΞΗ, ΚΑΡΤΑ ΥΠΟΣΤΗΡΙΚΤΗ,
ΕΝΤΥΠΑ, ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ** στη
διεύθυνσή σας.

Χρήσιμες πληροφορίες για τους
Υποστηρικτές της **UNICEF**:

Για να γίνετε υποστηρικτής της
UNICEF, πρέπει να συμπληρώσετε
την παρακάτω αίτηση με κεφαλαία
γράμματα και να την ταχυδρομή-
σετε στη διεύθυνση: **UNICEF**,
Ξενίας 1, 11527, Αθήνα.

UNICEF

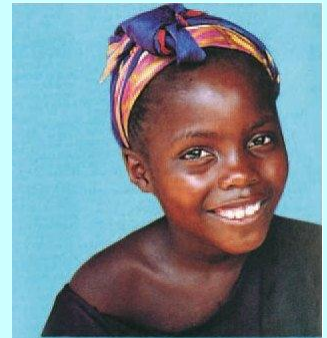
Εγγραφή Υποστηρικτική **UNICEF**

ΑΙΤΗΣΗ (συμπληρώνεται
με κεφαλαία)

Προς **UNICEF**

Ξενίας 1, 11527, Αθήνα

Τηλ.: 2107484184 Φαξ: 2107783829

Επώνυμο _____

Πατρώνυμο _____

Όνομα _____

Τηλέφωνο _____

Οδός _____

Αριθμός _____

Πόλη _____

Ταχ. Κωδικός _____

Επάγγελμα _____

Τηλέφωνο _____

Ημερομηνία _____

Υπογραφή _____

*Περιοδικό «Κόσμος», Ελληνική
Εθνική Επιτροπή **UNICEF**, 2006*

Η 5η Βασική Αρχή των Δικαιωμάτων των Παιδιών

1 ▶ Διαβάστε στα παρακάτω αποσπάσματα:

🌸 τι λέει η Μυρτώ, μια μαθήτριά της Δ΄ τάξης που είναι τυφλή, για τον τρόπο που αντιμετωπίζει τις δυσκολίες της κατάστασής της, ποιοι τη βοηθούν και ποιες δραστηριότητες έχει:

«...Μαθαίνω αγγλικά και πιάνο και διαβάζω με τη μηχανή Μπράιγ. Κάνω γυμναστική και τρέχω στη ρεματιά με το Δημήτρη, το γυμναστή μου. Έχω και ένα σκύλο. Είναι κούκλος, δε γαβγίζει πολύ, είναι λαμπραντόρ, τον βάφτισα «Τονίνο» και, όταν εκπαιδευτεί, θα γίνει οδηγός μου,

θα με βοηθά να περπατάω στο πεζοδρόμιο, να περνώ τις διαβάσεις...

...Η μαμά μου μου διαβάζει σχεδόν κάθε βράδυ Ελύτη, Ρίτσο, Λειβαδίτη και Κική Δημουλά, την οποία γνώρισα τυχαία και είμαι περήφανη γι' αυτό. ...

Ο μπαμπάς μου λέει πως πρέπει να μάθω ν' αγαπώ όλους τους ανθρώπους, να είμαι γενναιόδωρη και καλόψυχη και να συγχωρώ όσους δε με καταλαβαίνουν και με πικραίνουν».

 τι λένε και κάποια άλλα παιδιά για τις δυσκολίες που αντιμετωπίζουν καθημερινά:

«...Δε θέλω να υπάρχουν πάνω στα πεζοδρόμια παρκαρισμένα αυτοκίνητα, μηχανάκια, κάδοι απορριμμάτων ...» (Κική)

**«...Τα μέσα συγκοινωνίας να ανακοινώνουν τις στάσεις...»
(Κωνσταντίνος)**

«...Να υπάρχουν ηχητικά φανάρια στους δρόμους και οι καταστηματαρχες να μην κατεβάζουν πολύ κάτω τις τέντες...» (Βασίλης)

*παιδική εφημερίδα
της Καθημερινής, Οι Ερευνητές
πάνε παντού, 22/11/2003 (διασκευή)*

► Εντοπίστε στη γειτονιά σας, στο σχολείο σας, στην πόλη ή στο χωριό όπου μένετε τι πρέπει να αλλάξει σε κάποιους χώρους (πεζοδρόμια, μαγαζιά, λεωφορεία, αθλητικούς χώρους, κινηματογράφους, θέατρα, σχολεία, κ.ά.) για να διευκολύνονται τα παιδιά με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες.

► Ενώστε τη φωνή σας με τις δικές τους φωνές. Γράψτε μια επιστολή στο δήμαρχο, στην οποία θα του επισημαίνετε όσα προβλήματα εντοπίσατε και θα προτείνετε λύσεις για να γίνει η ζωή των παιδιών με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες πιο εύκολη και πιο ευχάριστη.

Τι σημαίνουν οι αριθμοί :

1 Προσφώνηση:

Αγαπητ... κ.

2 περιγράψτε:

- το σκοπό της επιστολής σας,
- ποια είναι τα προβλήματα που εντοπίσατε και σε ποιους χώρους,
- ένα επεισόδιο ή μια συνομιλία με κάποιο άτομο με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες,
- τι λύσεις προτείνετε.

... Δημοτικό σχολείο

οδός

τηλ/φαξ

e-mail

Τόπος, Ημερομηνία

1

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2

Το εργαστήρι της Γλώσσας

1 Συμπληρώστε τα γράμματα που λείπουν στις παρακάτω λέξεις και βάλετε τόνο, όπου χρειάζεται:

εκπ__δευση

φ__νάζω

υπόγ__ο

γε__πόνος

φ__λικός

απογ__ωση

γε__μετρία

κοιν__νία

προσγ__ωση

χρ__άζομαι

δικ__ωμα

ανεξάρτ__τος

φ__ναχτά

διαπολ__τισμ__κός

π__στεύω

π__στη

οικογέν__α

ισόγ__ο

μεταχ__ρίζομαι

φ__λλο

φ__λος

φ__λο

__μως

__μος

2 Συμπληρώστε στο παρακάτω κείμενο τις οριστικές αντωνυμίες και διαβάστε πώς εργάζονται οι μαθητές στην τάξη του Ρασίμ. Στην τάξη μου δεν εργαζόμαστε πάντα με τρόπο. Κάθομαι θρανίο με το συμμαθητή μου τον Κωνσταντίνο. Όταν έχουμε να λύσουμε ένα πρόβλημα στην Αριθμητική, στην αρχή προσπαθεί ο καθένας να το λύσει. Αν δυσκολευτούμε, συνεργαζόμαστε. Το κάνουν και οι άλλοι συμμαθητές μας στην τάξη. Μερικές φορές, εμείς ζητάμε από τη δασκάλα μας να μας βοηθήσει. Όταν όμως γράφουμε κάποιο κριτήριο αξιολόγησης, που έχει ασκήσεις, η δασκάλα μας μας λέει: «Θέλω το κάθε παιδί να λύσει τις ασκήσεις».

3 Ο Μπίλι ξέχασε πότε τονίζονται οι λέξεις που, πως και στις παρακάτω προτάσεις δεν έβαλε τόνο σε καμιά από αυτές.

Βάλτε εσείς τόνο, όπου χρειάζεται:

- ◆ **Θέλω να ξέρω που και πως συναντήθηκαν τα παιδιά και συζήτησαν για τα δικαιώματά τους.**
- ◆ **Πως μ' αρέσει που όλα τα παιδιά ενδιαφέρονται να μεγαλώσουν σε έναν όμορφο και χαρούμενο κόσμο!**
- ◆ **Που και που κλείνω τα μάτια μου και βλέπω πως όλα τα παιδιά έχουμε αγκαλιάσει τη Γη μας!**
- ◆ **Η Ρεβέκκα με ρώτησε πως ξέρω τόσες λεπτομέρειες για τα παιδιά σε όλον τον κόσμο και της απάντησα ότι αραιά και που διαβάζω το φυλλάδιο της οργάνωσης: «Γιατροί χωρίς σύνορα».**

4

Συμπληρώστε στο παρακάτω κείμενο τις προτάσεις που λείπουν, για να διαβάσετε πώς οι γάτες κάποτε χωρίστηκαν σε χρώματα, φυλές και ράτσες. Γράψτε στις παρενθέσεις μόνο τον αριθμό της πρότασης που λείπει:

Κάποτε, οι γάτες είχαν τη δική τους χώρα και όλα έδειχναν (2). Αλλά, όπως σε κάθε χωράφι φυτρώνουν και ζιζάνια, έτσι και σε εκείνη τη χώρα γεννήθηκε ένας γάτος κάτασπρος, απαιτητικός και πεισματάρης που νόμιζε (...). Έπεισε κι άλλους γάτους (...) και (...). Σιγά σιγά οι γάτοι μοιράστηκαν στα δυο. Μετά από κάθε τσακωμό έχτιζαν ένα σκαλί δείχνοντας έτσι (...). Το πιο σπουδαίο είναι (...) και τα σκαλιά έγιναν αμέτρητα! Παντού διαδόθηκε (...). Όπου κι αν

**πήγαιναν πάντα μια σκάλα
ορθωνόταν μπροστά τους.**

***Παναγιώτα Σμυρλή, Ο γάτος με το
ψάθινο καπέλο, εκδ. Καστανιώτη,
Αθήνα, 2001 (διασκευή)***

- 1. ότι δε σεβόταν ο ένας τη ζωή του
άλλου.**
- ② πως θα ζούσαν μονιασμένες,
όμορφα και ειρηνικά.**
- 3. ότι αυτός άξιζε τα καλύτερα,
δικαιούταν τα σπουδαία.**
- 4. πως αυτοί ήταν ξεχωριστοί**
- 5. ότι δημιουργήθηκαν τάξεις ανά-
μεσα στους γάτους, μοιράστηκαν
σε χρώματα, φυλές και ράτσες.**
- 6. πως ήταν γεννημένοι για
άρχοντες.**
- 7. που δεν κατάφεραν να
σταματήσουν τους τσακωμούς**

1 Υπογραμμίστε τις οριστικές και κυκλώστε τις ερωτηματικές αντωνυμίες στον παρακάτω διάλογο:

- Όλα τα παιδιά έχουν τα ίδια δικαιώματα, όπου κι αν βρίσκονται πάνω στη γη, είπε ο Νίκος.
- Τι σημαίνει η λέξη «δικαιώματα»; ρώτησε η μικρή Σόνια που δεν πηγαίνει ακόμα σχολείο.
- Να τη βρούμε στο λεξικό. Αν δεν μπορούμε να καταλάβουμε μόνοι μας μια λέξη, καλό είναι να ψάξουμε σε ένα λεξικό, πρότεινε η Κωνσταντίνα.
- Τι είναι το λεξικό; είπε η Σόνια.
- Λεξικό είναι ένα σοφό βιβλίο, που εξηγεί όλες τις άγνωστες λέξεις, τής απάντησε ο Βασίλης.

- Και πόσο κάνει ένα λεξικό; Θέλω ν' αγοράσω ένα, ρώτησε η Σόνια.
- Δεν ξέρω, γιατί δεν έχουν όλα τις ίδιες τιμές. Αύριο θα πάμε στο βιβλιοπωλείο και θα ψάξουμε μόνοι μας για ένα παιδικό λεξικό, είπε ο Βασίλης.

Το ανθρώπινο θαύμα

Ύμνος στον άνθρωπο

1

Συζητώντας μέσα στην τάξη ο Ευριπίδης, ένας μαθητής της Δ' τάξης, είπε ότι το αλέτρι ήταν μια σπουδαία **ανακάλυψη** του ανθρώπου. Μια συμμαθήτριά του, η Γεωργία, όμως είπε ότι το αλέτρι ήταν μια σπουδαία **εφεύρεση** του ανθρώπου. Άλλοι συμμαθητές τους υποστήριζαν την άποψη του Ευριπίδη και άλλοι της Γεωργίας.

Έτσι, η Ραλλού έφερε από ένα παιδικό λεξικό τις σελίδες που εξηγούν τι είναι η ανακάλυψη και τι η εφεύρεση. Διαβάστε καλά τους

ορισμούς και συζητήστε ποιος είχε δίκιο για το αλέτρι.

ανακαλύπτω, ανακαλύπτομαι (P.)

1. βρίσκω κάτι που υπήρχε, αλλά δεν ήταν γνωστό, ή βρίσκω κάποιον ή κάτι που ήταν κρυμμένο(ς) ή που το(ν) είχα χάσει

Ανακάλυψα κάτι παλιά ρούχα στη σοφίτα.

ΣΥΝΩΝ.: βρίσκω

Ανακάλυψε το χαμένο θησαυρό.

ΣΥΝΩΝ.: βρίσκω

2. μαθαίνω κάτι που δεν ήξερα

Ανακάλυψα ότι μου ετοίμαζαν έκπληξη

ΣΥΝΩΝ.: καταλαβαίνω,

αντιλαμβάνομαι

ΣΥΓΓ.: ανακάλυψη

η ανακάλυψη (ΟΥΣ.)

1. το να ανακαλύπτει κάποιος κάτι

Η ανακάλυψη ενός πηγαδιού στον κήπο.

ΣΥΝΩΝ.: εύρεση

2. αυτό που ανακαλύπτεται
Μου έδειξε την καινούρια του ανακάλυψη.

ΣΥΓΓ.: ανακαλύπτω

η εφεύρεση (ΟΥΣ.)

καθετί καινούριο που έχει σκεφτεί ο άνθρωπος να κατασκευάσει

Το τηλέφωνο είναι χρήσιμη εφεύρεση.

ΣΥΓΓ.: εφευρέτης, εφευρετικός, εφεύρημα, εφευρίσκω

ο εφευρέτης,

θηλ. η εφευρέτρια (ΟΥΣ.)

αυτός που πρώτος σκέφτηκε να φτιάξει μία μηχανή, ένα εργαλείο κτλ.

Ο Βατ είναι ο εφευρέτης της ατμομηχανής.

ΣΥΓΓ.: εφεύρεση

Άννα Βακαλοπούλου, Το πρώτο μου λεξικό για το δημοτικό, εκδ. Πατάκη, Αθήνα, 2000

► Συγκεντρώστε πληροφορίες και εικόνες από εγκυκλοπαίδειες, από διάφορα περιοδικά και από το διαδίκτυο για τις πιο σημαντικές εφευρέσεις του ανθρώπου.

Συζητήστε στην τάξη και διαλέξτε μια εφεύρεση που εσείς θεωρείτε σπουδαία.

► Γράψτε ένα σύντομο κείμενο ως 100 λέξεις και εξηγήστε ποια είναι η εφεύρεση που σας εντυπωσίασε

Από το πρώτο τηλεφώνημα στο πρώτο ηλεκτρονικό μήνυμα!

1 Στείλτε και σεις ένα μήνυμα με το ηλεκτρονικό ταχυδρομείο στη Ραλλού, rallou@mail.gr, ζητώντας της να σας βοηθήσει στις αναφορικές αντωνυμίες! Ένα μήνυμα πρέπει να είναι σύντομο και να περιέχει μόνο τις βασικές πληροφορίες. Μην ξεχάσετε να γράψετε την ηλεκτρονική της διεύθυνση και το θέμα του μηνύματος...

► ποιο κουμπί θα πατήσετε για να στείλετε το μήνυμα σας στη Ραλλού;

Νέο μήνυμα

Αρχείο

Επεξεργασία

Προβολή

Αποστολή

Αποκοπή

Αντιγραφή

Προς:

Κοιν.:

Θέμα:

Arial

12

B

I

U

A

2 Συμπληρώστε τα κενά στις παρακάτω προτάσεις με ό,τι ή ότι και διαβάστε για τις τηλεπικοινωνίες έναν αιώνα αργότερα από την εφεύρεση του τηλεφώνου:

Ο Γκράχαμ Μπελ πίστευε _____ μια χούφτα τηλέφωνα θα έφταναν για να ικανοποιήσουν τις ανάγκες του πλανήτη. Δεν φαντάστηκε την τεράστια εξέλιξη της τεχνολογίας. Οι επιστήμονες έκαναν _____ ήταν δυνατό για να μπορούμε σήμερα να τηλεφωνούμε ακόμα και από το διάστημα.

Ο Μπελ δε φανταζόταν _____ μέσα από μια τηλεφωνική γραμμή θα μπορούσε κάποιος να στείλει _____ ήθελε (έγγραφο, εικόνα ή σχέδιο) και να το διαβάσει κάποιος άλλος αμέσως.

Όταν φώναξε το συνεργάτη του μέσα από ένα καλώδιο, δεν υπολόγισε _____, 150 τηλεπικοινωνιακοί δορυφόροι θα βρίσκονται σήμερα σε τροχιά γύρω από τη Γη και θα μεταδίδουν _____ σπουδαίο συμβαίνει και στο πιο απομακρυσμένο μέρος του κόσμου.

*πληροφορίες από το βιβλίο
Επικοινωνία, εκδ. ΕΡΕΥΝΗΤΕΣ,
Αθήνα, 2001*

3 Θα σε δω στο τηλέφωνο!

Όταν καλείς κάποιον με το εικονοτηλέφωνό σου στο δικό του εικονοτηλέφωνο μπορείς όχι μόνο να τον ακούσεις αλλά και να τον δεις. Χάρη σε μια ειδική τηλεοπτική κάμερα, η εικόνα στέλνεται ως ηλεκτρικό σήμα μέσω ενός καλωδίου, όπως ακριβώς και η φωνή

στο συνηθισμένο τηλέφωνο. Η εικόνα εμφανίζεται σε μια μικρή οθόνη σαν αυτήν της τηλεόρασης.

► Βρείτε στο παραπάνω κείμενο και υπογραμμίστε τις λέξεις που έχουν σαν πρώτο συνθετικό το *τηλε-*. Οι λέξεις που είναι σύνθετες με το *τηλε-* είτε έχουν την έννοια της μεγάλης απόστασης είτε έχουν σχέση με την τηλεόραση.

► Γίνετε και σεις εφευρέτες και κατασκευάστε τις συσκευές σας από τις παρακάτω λέξεις βάζοντας σαν α' συνθετικό το *τηλε-*.

*Επικοινωνία, εκδ.
ΕΡΕΥΝΗΤΕΣ, Αθήνα,
2001*

όραση, φωνή, γράφω, χειρίζομαι,
σκοπώ (= παρατηρώ προσεκτικά)

► Διαγράψτε από τις παρακάτω λέξεις αυτές που δεν έχουν σχέση με τη λέξη «τηλεόραση»:

τηλεγράφημα, τηλεπεριοδικό,
τηλεκατευθυνόμενος, τηλεκάρτα,
τηλεχειριστήριο, τηλεπαιχνίδι,
τηλεπαρουσιαστής,
τηλεπικοινωνία, τηλεσκόπιο,
τηλεθεατής.

► Σκεφτείτε για λίγο τότε χρησιμοποιούμε τη λέξη «τηλεκατευθυνόμενος» και κατόπιν γράψτε ένα μικρό κείμενο 100-150 λέξεων που να έχει σχέση με αυτή τη λέξη.

Μια παράξενη παραγγελία

1 Η ιστοσελίδα του σχολείου σας έχει ένα αφιέρωμα στην τεχνολογία. Κάθε τάξη θα ασχοληθεί με ένα ξεχωριστό θέμα. Η τάξη σας διάλεξε να ασχοληθεί με το θέμα «Οι μηχανές στη ζωή μας». Κάθε ένας από εσάς πρέπει να περιγράψει το μηχάνημα που του έχει κάνει ιδιαίτερη εντύπωση με όσο το δυνατόν περισσότερες λεπτομέρειες. Όλα τα κείμενα θα δημοσιευτούν στην ιστοσελίδα. Οι παρακάτω ερωτήσεις θα σας βοηθήσουν να οργανώσετε καλύτερα το γραπτό σας.

- ▶ Πού είδες για πρώτη φορά αυτό το μηχάνημα και πότε;
- ▶ Ποιο είναι το σχήμα και το μέγεθός του;

- ▶ Ποια είναι τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά του;
- ▶ Τι ακριβώς μπορεί να κάνει;
- ▶ Μπορεί κάποιος να το χρησιμοποιήσει εύκολα;
- ▶ Ποιο περιστατικό σε συνδέει με αυτό το μηχάνημα;
- ▶ Τι σε εντυπωσίασε σε αυτό το μηχάνημα;

Μην ξεχνάτε ότι όλα τα κείμενα θα δημοσιευτούν στην ιστοσελίδα. Γι' αυτό πρέπει να είστε ιδιαίτερα προσεχτικοί με το περιεχόμενο και την εμφάνιση του γραπτού σας.

Αξιολογώ το γραπτό μου

1. Περιέγραψα με λεπτομέρειες το μηχάνημα;
2. Έγραψα πώς και γιατί το χρησιμοποιούμε;
3. Χρησιμοποίησα επίθετα στην περιγραφή μου;
4. Έκανα παραγράφους;
5. Έψαξα στο λεξικό μου για την ορθογραφία δύσκολων λέξεων;
6. Μήπως έγραψα πολλές φορές τις ίδιες λέξεις;
7. Χρησιμοποίησα σωστά τα σημεία στίξης;

2 Διαλέξτε, από την παρένθεση, το σύνδεσμο που ταιριάζει και συνδέστε τις παρακάτω προτάσεις, κάνοντας τις κατάλληλες αλλαγές. Κάθε σύνδεσμος να χρησιμοποιείται μόνο μια φορά:

(μα, ούτε, όμως, αλλά)

α) Αν δεν ανακάλυπταν τη συσκευή του φαξ, δεν θα μπορούσαμε να στέλνουμε στιγμιαία μέσα από την τηλεφωνική γραμμή χαρτιά. Δεν θα μπορούσαμε να στέλνουμε στιγμιαία μέσα από την τηλεφωνική γραμμή εικόνες. Δεν θα μπορούσαμε να στέλνουμε στιγμιαία μέσα από την τηλεφωνική γραμμή σχέδια.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

β) Οι ηλεκτρονικοί υπολογιστές είναι γρήγοροι και θυμούνται πολλά. Το μόνο που μπορούν να κάνουν είναι να ακολουθούν τις οδηγίες που τους δίνει ο άνθρωπος.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

γ) Είχα ακούσει πολλά για την καινούρια οθόνη και τις ταινίες που προβάλλει το Πλανητάριο. Όταν το επισκέφτηκα και παρακολούθησα μια ταινία, έμεινα με το στόμα ανοικτό.

.....

.....

.....

.....
.....
.....

δ) Το πρώτο ραδιόφωνο κατασκευάστηκε από το Χάινριχ Χερτζ στα 1887. Πατέρας του ραδιοφώνου θεωρείται ο Γουλιέλμος Μαρκόνι.

.....
.....
.....
.....
.....

***Επικοινωνία,
εκδ. ΕΡΕΥΝΗΤΕΣ,
Αθήνα, 2001.***

3 Το αναψυκτικό χρεώνεται **αι** στο λογαριασμό του κινητού σας. Εσείς

χρεώνεται το λογαριασμό του κινητού σας για κάθε κλήση ή μήνυμα.

► Υπογραμμίστε το ρήμα στις παραπάνω προτάσεις. Τι παρατηρείτε;

Τα ρήματα που τελειώνουν σε –ται (τε) γράφονται με **αι** στον ενικό αριθμό και με **ε** στον πληθυντικό.

► Συμπληρώστε τώρα στο παρακάτω κείμενο τις καταλήξεις των ρημάτων που λείπουν για να διαβάσετε πώς λειτουργεί ένα «συνηθισμένο» αυτόματο μηχάνημα που πουλάει αναψυκτικά.

Πρώτα απ' όλα, μη νομίζετε ότι επειδή το μηχάνημα είναι αυτόματο λειτουργεί από μόνο του! Όποιος θέλει να αγοράσει αναψυκτικό χρειάζεται__ χρήματα. Το μηχάνημα

αυτό συνήθως δέχεται__ κέρματα.
Εσείς, αφού ρίξετε__ στον κερματοδέκτη το ποσό που πρέπει, πατήστε__ τα κατάλληλα πλήκτρα. Το μηχάνημα επεξεργάζεται__ τις πληροφορίες που του δώσατε__ και το αναψυκτικό που παραγγείλατε__ εμφανίζεται__ έτοιμο να σας δροσίσει. Τέτοια μηχανήματα μπορεί__ να βρείτε__ σε σταθμούς λεωφορείων και τρένων, αεροδρόμια και αλλού.

Προσοχή όμως!
Για να μην πάθετε__ ό,τι έπαθε και ο άνθρωπος της ιστορίας μας το πρώτο πράγμα που πρέπει να κάνει__ είναι να διαβάσει__ προσεκτικά τις οδηγίες χρήσης του μηχανήματος.

Το διαδίκτυο

**Διαδίκτυο; Ναι!
Αλλά με προσοχή**

Ωφέλιμες πληροφορίες για τα παιδιά

Με τον ίδιο τρόπο που συμφωνήσατε με τους γονείς σας να κοιτάζετε δεξιά και αριστερά, όταν διασχίζετε ένα δρόμο και να μην μπαίνετε σε αυτοκίνητα αγνώστων, με τον ίδιο τρόπο θα πρέπει να συμφωνήσετε να ακολουθήσετε μερικούς κανόνες για την ασφάλεια σας, όταν βρίσκεστε στη λεωφόρο του διαδικτύου.

► Ποτέ μη δίνετε το όνομά σας, τη διεύθυνσή σας, τη διεύθυνση και το όνομα του σχολείου σας, το τηλέφωνό σας, φωτογραφίες σας

**σε αγνώστους
που συναντάτε
στο διαδίκτυο
ακόμη και αν
σας το ζητήσουν
επίμονα.**

**► Μην ανοίξετε
ή δεχθείτε
ηλεκτρονικά μηνύματα που
προέρχονται από άτομα που δε
γνωρίζετε ή δεν εμπιστεύεστε.
Ακόμη και οι έμπειροι
επαγγελματίες ακολουθούν αυτό
τον απλό κανόνα!**

**► Μην δίνετε τα συνθηματικά σας
που χρησιμοποιείτε στον
υπολογιστή σας σε κανέναν εκτός
από τους γονείς σας. Είναι σαν το
κλειδί του σπιτιού σας: δε θα το
δανείζατε σε κανέναν.**

► Μην εμπιστεύεστε όλα όσα διαβάζετε στο διαδίκτυο.

*<http://www.safeline.gr/tips-gr.html>,
διασκευή, πρόσβαση 20/06/2006*

1 Όταν τα παιδιά ζήτησαν από τους γονείς τους να συνδέσουν τον υπολογιστή τους στο διαδίκτυο, έγινε μεγάλη συζήτηση στο σπίτι.

Η μητέρα λέει ότι τα παιδιά δεν πρέπει να επισκέπτονται καθόλου το διαδίκτυο, γιατί υπάρχουν πολλοί κίνδυνοι γι' αυτά στις διάφορες τοποθεσίες του. Ο πατέρας αντίθετα υποστηρίζει ότι στο διαδίκτυο βρίσκει κανείς πληροφορίες για οτιδήποτε, παίζει ευχάριστα παιχνίδια, ακούει την αγαπημένη του μουσική.

► Εσείς τι γνώμη έχετε για το διαδίκτυο; Έχετε ποτέ περιπλανηθεί στις σελίδες του; Αν ναι, για ποιο λόγο; Συμφωνείτε με την άποψη του πατέρα ή της μητέρας;

► Πάρτε μέρος και εσείς στη συζήτηση της οικογένειας για το διαδίκτυο. Το παραπάνω κείμενο «Ωφέλιμες πληροφορίες για τα παιδιά» θα σας βοηθήσει να υποστηρίξετε την άποψη σας με επιχειρήματα.

Όταν συζητάτε και θέλετε να υποστηρίξετε την άποψή σας με επιχειρήματα:

► Βάζετε σε μια σειρά τις σκέψεις σας δικαιολογώντας κάθε φορά τις απόψεις σας. Μπορείτε να χρησιμοποιήσετε τους συνδέσμους «γιατί, αφού, επειδή».

► Για να συνδέσετε τις απόψεις σας χρησιμοποιείτε φράσεις και λέξεις όπως: επιπλέον, εκτός από αυτά, άρα, διότι, δεν αποκλείεται να...

► Ακούτε με προσοχή τα επιχειρήματα του συνομιλητή σας και προσπαθείτε να τον πείσετε για τη δική σας γνώμη. Μπορείτε να χρησιμοποιήσετε τις φράσεις: νομίζω ότι, καλά όσα λες αλλά, άμα... τότε, κ.ά.

Γράψτε τώρα το πιο πειστικό σας επιχειρήμα.

2 Διευθύνσεις από το Ίντερνετ

► Εδώ βρίσκονται επιλεγμένες σελίδες για παιδιά.

Πληκτρολογήστε:

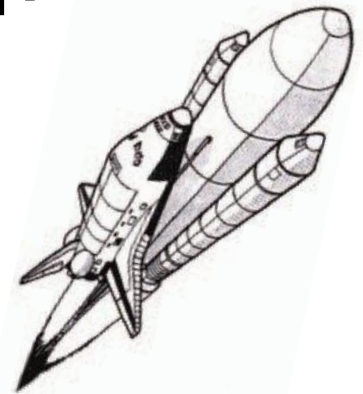

και... καλό σερφάρισμα!

► Στην ώρα του μαθήματος των Αγγλικών επισκεφτείτε την ηλεκτρονική διεύθυνση

www.nasa.gov/audience/for_kids/home/index.html

για να μάθετε:

🌸 για το «μεγάλο γαλάζιο βόλο» που ζούμε,

🌸 πώς είναι το ηλιακό μας σύστημα και από τι είναι φτιαγμένο ένα αστέρι.

🌸 την ιστορία των ρομπότ και

🌸 για να ζωγραφίσετε ένα διαστημικό λεωφορείο.

Το εργαστήρι της Γλώσσας

1 Ανακάλυψη ή εφεύρεση;
Συμπληρώστε τα κενά με τη λέξη που ταιριάζει στον κατάλληλο τύπο.

Η του τροχού στη Μεσοποταμία γύρω στο 3500 π.Χ. άλλαξε τη ζωή των ανθρώπων.

Πολλές, όπως η της φωτιάς, οφείλονται σε τυχαία γεγονότα.

Ο Αρχιμήδης ήταν από τους μεγαλύτερους της αρχαιότητας.

Η της Αμερικής έγινε από το Χριστόφορο Κολόμβο το 1492.

Μια από τις σημαντικότερες του 20ου αιώνα είναι οι ηλεκτρονικοί υπολογιστές.

Φαίνεται πως οι Κινέζοι είχαν
..... την τυπογραφία
πριν από το Γουτεμβέργιο.

2 Συμπληρώστε τα κενά με τα
ρήματα της παρένθεσης σε
έναν από τους μελλοντικούς
χρόνους και διαβάστε για το μέλλον
του διαδικτύου.

Αργά ή γρήγορα, το διαδίκτυο
..... (γίνομαι) ένα
ακόμα αγαθό, όπως το τηλέφωνο
και το τρεχούμενο νερό.

..... (υπάρχω)
τηλεοράσεις και κινητά τηλέφωνα
συνέχεια συνδεδεμένα με το
διαδίκτυο. Τα τηλεοπτικά
προγράμματα
(μεταδίδομαι) από ιστοσελίδες. Όλο
και περισσότεροι άνθρωποι
..... (δουλεύω) μακριά

από τον τόπο εργασίας τους μέσω του διαδικτύου. Μέχρι το τέλος της επόμενης δεκαετίας, το διαδίκτυο (αλλάζω) εντελώς τον τρόπο με τον οποίο (σκέφτομαι). (ζω) λοιπόν εμείς καλά και το διαδίκτυο καλύτερα.

www.rom.gr/rom16/mellon_it.htm,
(διασκευή)

3 Συνδέστε τις παρακάτω προτάσεις με τους κατάλληλους συνδέσμους που είναι στην παρένθεση:

(και, αλλά, ούτε...ούτε, όμως)

Οι άνθρωποι πριν ανακαλύψουν τη φωτιά δεν μπορούσαν να ζεσταθούν να μαγειρέψουν

την τροφή τους. Η χρήση της φωτιάς βοήθησε τον άνθρωπο να αλλάξει το περιβάλλον του να καλυτερέψει τη ζωή του. Την είχαν, λοιπόν, μεγάλη ανάγκη δεν ήταν εύκολο να την εξασφαλίσουν. Έπρεπε να την πάρουν έτοιμη από τη φύση (ηφαίστεια, πυρκαγιές). Αργότερα, βρήκαν τρόπο να ανάβουν φωτιά με το χτύπημα της τσακμακόπετρας η τσακμακόπετρα δε βρισκόταν σε πολλά μέρη.

4 Σχηματίστε τις ενεργητικές και παθητικές μετοχές των ρημάτων σύμφωνα με το παράδειγμα προσέχοντας την ορθογραφία.

Ρήμα	Ενεργητική μετοχή	Παθητική μετοχή
φορτώνω	φορτώνο- ντας	φορτωμένος, -η,-ο
οδηγώ		
κόβω		
καλύπτω		
ωφελεύω		
πεινώ		
ανάβω		
τρίβω		
ανοίγω		
αλείφω		

1 Συμπληρώστε τις προτάσεις με τις αναφορικές αντωνυμίες που βρίσκονται στην παρένθεση χρησιμοποιώντας μια φορά την καθεμία. Έτσι, θα μάθετε περισσότερα για τους πρώτους υπολογιστές:

(που, ο οποίος, όποιος, όσος, ό,τι)

Διαβάζοντας για την ιστορία των υπολογιστών μαθαίνουμε ότι οι πρώτοι υπολογιστές δεν μπορούσαν να κάνουν ένας σύγχρονος υπολογιστής. Είχαν τόσες δυνατότητες και οι σημερινές αριθμομηχανές. Το μόνο μπορούσαν να κάνουν ήταν αριθμητικές πράξεις. Αυτό όμως ήταν σημαντικό για επιστήμονα ήθελε να κάνει γρήγορα υπολογισμούς θα ήθελε μια ολόκληρη ζωή αν τους έκανε με το χέρι.

Ταξίδια στην Ελλάδα

Το παραδεισένιο Πήλιο

1 Ο συγγραφέας του κειμένου «Το παραδεισένιο Πήλιο» Κώστας Ουρανής περιγράφει τη διαδρομή με τρένο από το Βόλο στις Μηλιές. Περιγράψτε κι εσείς μια όμορφη διαδρομή που έχετε κάνει με ένα πλοίο, τρένο, λεωφορείο, αεροπλάνο ή αυτοκίνητο και σας είχε εντυπωσιάσει. Η Ραλλού θα σας βοηθήσει να οργανώσετε καλύτερα το γραπτό σας.

- Πώς και πότε κάνατε αυτή τη διαδρομή;

- ▶ Από πού ξεκινήσατε και ποιος ήταν ο προορισμός σας;
- ▶ Ήταν άλλα πρόσωπα μαζί σας;
- ▶ Τι είδατε και τι ακούσατε σ' αυτή τη διαδρομή;
- ▶ Ποιους συναντήσατε;
- ▶ Συνέβη κάποιο περιστατικό στη διάρκεια της διαδρομής που θα θέλατε να διηγηθείτε;
- ▶ Τι σκεφτήκατε και τι αισθανθήκατε κατά τη διάρκεια του ταξιδιού;

Να θυμάστε να επιλέξετε τα κατάλληλα επίθετα για την περιγραφή σας.

Στο γραπτό σας να μη γράψετε τ' όνομά σας. Αφού τελειώσετε την περιγραφή σας, χωριστείτε σε ομάδες και ανταλλάξτε τα γραπτά σας.

Η Ραλλού θα σας βοηθήσει να αξιολογήσετε το γραπτό του συμμαθητή σας με τις παρακάτω ερωτήσεις.

Αξιολογώ το γραπτό μου

- 1. Περιέγραψε με λεπτομέρειες τη διαδρομή;**
- 2. Χρησιμοποίησε επίθετα στην περιγραφή του;**
- 3. Ξεχωρίζουν οι παράγραφοι στο κείμενό του;**
- 4. Πρόσεξε την ορθογραφία των λέξεων;**
- 5. Μήπως έγραψε πολλές φορές τις ίδιες λέξεις;**
- 6. Χρησιμοποίησε σωστά τα σημεία στίξης;**
- 7. Έχει ενδιαφέρον η περιγραφή του;**

Αφού κάνετε τις απαραίτητες διορθώσεις, σκεφτείτε και προσπαθήστε να προτείνετε στο τέλος του κειμένου τρόπους με τους οποίους το γραπτό θα μπορούσε να γίνει πιο ενδιαφέρον.

Όταν ολοκληρώσετε την αξιολόγηση των γραπτών, επιλέξτε ένα γραπτό και παρουσιάστε το στην τάξη.

2 Το ταξίδι με το τρένο συνεχίζεται και ο συγγραφέας περιγράφει τη στιγμή που φτάνουν στις Μηλιές. Για την περιγραφή του χρησιμοποιεί επίθετα και μετοχές.

► Υπογραμμίστε τα επίθετα και κυκλώστε τις μετοχές στο παρακάτω κείμενο.

Μια τελευταία ρεματιά, η ωραιότερη και μεγαλύτερη, με νερά που κυλούν αφρισμένα και βουερά μέσα από μεγάλες πέτρες και να 'μαστε στο μικρό σταθμό των Μηλιών, που τον σκιάζουν πανύψηλα, αιωνόβια δέντρα. Οι Μηλιές δεν έχουν μόνο το όνομα, είναι και γεμάτες ανθισμένες μηλιές. Οι μηλιές υψώνουν τους κατάλευκους κλώνους τους στα χωράφια, πάνω από τους τοίχους των αυλών δίνοντας παντού ένα γιορταστικό τόνο. Τα σπίτια του χωριού είναι καθαρά και περιποιημένα. Οι πλακοστρωμένες στέγες τους γυαλίζουν σαν ασήμι στον ήλιο κι από τις μισάνοιχτες πόρτες τους βλέπουμε τις πεντακάθαρες αυλές, γεμάτες γλάστρες με βιολέτες, γαρίφαλα και ζουμπούλια που ευωδιάζουν.

Μετοχές: αφρισμένος, -η, -ο,

3 Εντυπωσιαστήκατε από την περιγραφή του Πηλίου και θέλετε και εσείς να επισκεφτείτε το όμορφο βουνό. Βρείτε στο χάρτη της Ελλάδας πού βρίσκεται το Πήλιο και συζητήστε με την ομάδα σας με ποιο τρόπο θα μπορούσατε να το επισκεφτείτε.

Η Ρόδος

1

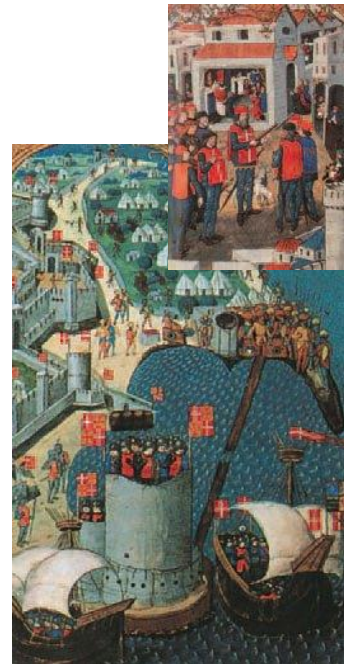
Οι Ιππότες της Ρόδου

Το τάγμα των Ιπποτών του Αγίου Ιωάννου ιδρύθηκε τον 11ο αιώνα για τη φύλαξη του Πανάγιου Τάφου και την προστασία των προσκυνητών της Ιερουσαλήμ. Αργότερα έγινε στρατιωτικό τάγμα που το διοικούσε ο Μεγάλος Μάγιστρος, ο οποίος εκλεγόταν ισόβια. Το τάγμα ήταν χωρισμένο σε επτά Γλώσσες (εθνικές ομάδες): Γαλλίας, Ιταλίας, Αγγλίας, Γερμανίας, Προβηγκίας, Ισπανίας και Ωβέρνης. Κάθε Γλώσσα προστάτευε ένα τμήμα των τειχών.

► Τι ήταν ένας ιππότης; Τι φορούσε; Πού ζούσε; Τι άλλο ξέρετε εσείς για τους ιππότες;

- ▶ Η ιστορία της Ρόδου είναι σίγουρα μεγάλη, αλλά και η ιστορία του τόπου σας επίσης. Ψάξτε για τα ίχνη της ιστορίας στον τόπο όπου ζείτε. Επισκεφτείτε το κάστρο, τα ερείπια και ό,τι άλλο αναφέρεται στα παλαιότερα χρόνια και έχει σχέση με την ιστορία του τόπου σας.
- ▶ Οργανώστε μια αναπαράσταση ενός ιστορικού γεγονότος ή κάποιου παλιού έθιμου της περιοχής σας.

*Τα ελληνικά νησιά,
εκδ. Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ,
Αθήνα, 1998*

2 Φτιάξτε έναν απλό χάρτη της γειτονιάς, της συνοικίας ή της περιοχής σας. Σχεδιάστε τους κύριους δρόμους, κτίρια που ξεχωρίζουν, πλατείες, φυσικά τοπία (βουνά, ποτάμια, λίμνες κ.ά.). Σημειώστε πάνω στο χάρτη με σύμβολα ή εικόνες όλα όσα έχουν ιδιαίτερη σημασία για τους κατοίκους και τους επισκέπτες. Επικοινωνήστε μέσω του ηλεκτρονικού ταχυδρομείου με συμμαθητές σας από άλλα μέρη της Ελλάδας για να ανταλλάξετε πληροφορίες σχετικές με τους τόπους σας.

3 Επισκεφτήκατε το δάσος των Πεταλούδων στη Ρόδο και θέλετε να στείλετε μια ταξιδιωτική κάρτα σε ένα φίλο σας. Παρατηρήστε με προσοχή το μπροστινό μέρος της

κάρτας, θυμηθείτε κάποιες πληροφορίες από το χάρτη και γράψτε στο πίσω μέρος της κάρτας ένα σύντομο κείμενο.

Η ταξιδιωτική κάρτα είναι μια εικονογραφημένη κάρτα που τη χρησιμοποιούμε για να στείλουμε νέα μας σε φίλους ή συγγενείς όταν βρισκόμαστε σε κάποιο ταξίδι.

Τι πρέπει να προσέχουμε, όταν γράφουμε μια ταξιδιωτική κάρτα :

- Επειδή συνήθως την κάρτα τη στέλνουμε χωρίς φάκελο, πρέπει στο δεξιό μέρος της κάρτας να γράψουμε τη διεύθυνση του παραλήπτη και να κολλήσουμε ένα γραμματόσημο.**
- Να είναι οι προτάσεις μας σύντομες.**

- ▶ Να περιέχει η κάρτα πληροφορίες για τον τόπο όπου βρισκόμαστε.
- ▶ Να είναι το ύφος μας ευχάριστο και φιλικό.

**ΕΛΛΑΔΑ – GREECE – GRECE
– GRIECHENLAND – GRECIE**

ΡΟΔΟΣ-Πεταλούδες
PHODES-Butterflies
RODI-Fargalle
PHODES-Papillons
PHODOS-Schmetterlinge

PRINTED IN GREECE.
Tel.5752076

ΜΙΧΑΛΗΣ ΕΜΜ. ΑΡΦΑΡΑΣ – ΕΚΔΟΣΕΙΣ – «ΗΒΟΣ»

Ταξιδιωτικές εντυπώσεις

1 Ταξιδεύετε συχνά; Κρατάτε ημερολόγιο με τις ταξιδιωτικές σας εντυπώσεις; Αν όχι, είναι καιρός να αρχίσετε! Είναι πολύ συγκινητικό να διαβάζετε μετά από χρόνια πώς περάσατε, τι είδατε σε κάποιο ταξίδι σας. Η Ραλλού θα σας βοηθήσει να γράψετε στο τετράδιό σας ένα ημερολόγιο για ένα ταξίδι που κάνατε.

Πότε και που κάνατε αυτό το ταξίδι;

Ποιο μέσο χρησιμοποίησατε (αυτοκίνητο, πλοίο, αεροπλάνο, τρένο);

Ποιοι σας συνόδευαν στο ταξίδι σας;

Γράψτε λίγα λόγια για την ιστορία του τόπου.

**Πού πήγατε; Ποια μέρη επισκεφτήκατε;
Τι σας εντυπωσίασε;
Ποιες εικόνες και ποιους ήχους από αυτό το μέρος κρατήσατε σαν ξεχωριστή ανάμνηση;
Ποια ήταν τα συναισθήματα που είχατε κατά τη διάρκεια αυτού του ταξιδιού;**

☀ Όταν κρατάτε ταξιδιωτικό ημερολόγιο δε χρειάζεται να γράφετε κάθε μέρα αλλά τις ημέρες που έχετε να γράψετε κάτι ενδιαφέρον.

☀ Για να γίνει η περιγραφή σας πιο ζωντανή χρησιμοποιήστε επίθετα, ασύνδετα σχήματα, διαφορετικά σημεία στίξης, λέξεις και εκφράσεις, όπως: ύστερα, μετά, κατόπιν, στη συνέχεια κλπ.

Αξιολογώ το γραπτό μου

1. Έγραψα για τα μέρη που επισκέφτηκα τις ημέρες του ταξιδιού μου;
2. Περιέγραψα με λεπτομέρειες ό,τι μου έκανε εντύπωση;
3. Χρησιμοποίησα επίθετα στην περιγραφή μου;
4. Έκανα παραγράφους;
5. Έψαξα στο λεξικό μου για την ορθογραφία δύσκολων λέξεων;
6. Χρησιμοποίησα ασύνδετα σχήματα για μην είναι κουραστική η περιγραφή μου;

2 Στις ταξιδιωτικές εντυπώσεις του συγγραφέα διαβάσαμε: «Το πλοίο παράπλεε για **πολλή** ώρα τη Σύρο πριν φτάσει στη Μύκονο. Ο **πολύς** αέρας, που σηκώθηκε ξαφνικά, δυνάμωσε λίγο πριν

μπούμε στο λιμάνι της Μυκόνου. Η πεντακάθαρη εικόνα του νησιού, με τα **πολλά** κατάλευκα σπιτάκια και τις **πολλές** του εκκλησιές, με ξεκούρασαν αμέσως».

Όταν περιγράφουμε ένα ταξίδι χρησιμοποιούμε συχνά το επίθετο ο πολύς - η πολλή - το πολύ. Θυμηθείτε πώς κλίνεται το επίθετο ο πολύς - η πολλή - το πολύ:

Ενικός Αριθμός		
	αρσενικό	θηλυκό
Όνομ.	ο πολύς	η πολλή
Γεν.		της πολλής
Αιτ.	τον πολύ	την πολλή
Πληθυντικός Αριθμός		
Όνομ.	οι πολλοί	οι πολλές
Γεν.	των πολλών	των πολλών
Αιτ.	τους πολλούς	τις πολλές

	Ενικός Αριθμός	Πληθυντικός Αριθμός
ουδέτερο		
Ονομ.	το πολύ	τα πολλά
Γεν.		των πολλών
Αιτ.	το πολύ	τα πολλά

**Συμπληρώστε σωστά το επίθετο
ο πολύς - η πολλή - το πολύ και
διαβάστε κάποιες ταξιδιωτικές
εντυπώσεις του συγγραφέα.**

**🌸 Οι κήποι στα χωριουδάκια της
Λευκάδας την άνοιξη είναι
σκεπασμένοι με και
ευωδιαστά λουλούδια και μοιάζουν
με πολύχρωμο χαλί.**

❁ Ο Ταΰγετος, έτσι που το
..... φως από το χιόνι και
τους πάγους αστράφτει πάνω του,
είναι ένα ονειρεμένο τοπίο.

❁ Περπατήσαμε με τον
κόσμο στα μινωικά ανάκτορα της
Κνωσού, ακούσαμε
μαντινάδες και νιώσαμε τη λεβεντιά
των Κρητικών.

3 Η Ραλλού ξέρει ότι οι μαθητές
συχνά μπερδεύουν το επίθετο
πολλή και το ποσοτικό επίρρημα
πολύ. Διαβάστε, λοιπόν, με
προσοχή τις συμβουλές της.

πολύ

πολλή

**Το επίθετο πολλή συνοδεύει τα
θηλυκά ουσιαστικά,
π.χ. Δεν μ' αρέσει να ταξιδεύω
όταν κάνει πολλή ζέστη.**

**Η λέξη πολύ είναι επίρρημα όταν
απαντάει στην ερώτηση «πόσο;»
και συνοδεύει πάντα το ρήμα,
π.χ. Η επίσκεψη στον αρχαιολογικό
χώρο της Ολυμπίας μ' άρεσε πολύ.**

**Συμπληρώστε σωστά τώρα πολλή
ή πολύ για να διαβάσετε τις εντυ-
πώσεις ενός ξένου ταξιδιώτη από
την επίσκεψη του στο νησί της Ρω.**

**Ο βαρκάρης με προσοχή
πλησίασε το ακριτικό νησί της Ρω,
που βρίσκεται κοντά στο
Καστελόριζο. Μας είπε ότι δεν θα
μείνουμε για αφού είναι
ακατοίκητο και μας έδειξε με**

..... συγκίνηση τη σημαία που κυμάτιζε σε ένα βράχο. Μας πληροφόρησε ότι για τριάντα τέσσερα χρόνια η Δέσποινα Αχλαδιώτου, η κυρά της Ρω, ύψωνε με αγάπη κάθε μέρα τη γαλανόλευκη στο μικρό νησί. Τώρα δεν μένει κανείς στο νησί. Ο ήλιος ήταν καυτός και δεν αργήσαμε να επιστρέψουμε στο καΐκι. Αποχαιρετήσαμε το νησί και την κυρά του νιώθοντας μεγάλη χαρά που βρεθήκαμε εκεί.

4 Υπογραμμίστε τα ρήματα στο παρακάτω κείμενο. Γράψτε τα στην κατάλληλη στήλη και συμπληρώστε για το καθένα σε ποιο χρόνο, σε ποια έγκλιση, σε ποιο πρόσωπο, σε ποιον αριθμό και σε ποια φωνή βρίσκεται.

Η νύχτα είχε πέσει στη Μύκονο.
Περιπλανηθήκαμε στα δρομάκια με
τα πολύχρωμα μαγαζιά.
Γευματίσαμε σε μια μικρή ταβέρνα
δίπλα στο κύμα. Το φεγγάρι έλαμπε
πάνω από τις άσπρες ταρατσες.
Επιστρέψαμε στο πλοίο για να
ξεκουραστούμε, γιατί την επόμενη
μέρα είχαμε σχεδιάσει να
ταξιδέψουμε στη Δήλο...

ρήμα		
χρόνος		
έγκλιση		
πρόσωπο		
αριθμός		
φωνή		

ρήμα		
χρόνος		
έγκλιση		
πρόσωπο		
αριθμός		
φωνή		

ρήμα		
χρόνος		
έγκλιση		
πρόσωπο		
αριθμός		
φωνή		

ρήμα		
χρόνος		
έγκλιση		
πρόσωπο		
αριθμός		
φωνή		

Άνοιξα του Αιγαίου τη θύρα

1

Ας ανοίξουμε και
του Ιονίου τη θύρα!

Ρίξτε μια ματιά στο χάρτη και ανακαλύψτε τα νησιά του Ιονίου ή αλλιώς Επτάνησα. Τα ονόματά τους είναι κρυμμένα στο κρυπτόλεξο οριζόντια και κάθετα. Όταν τα ανακαλύψετε, γράψτε τα με μικρά γράμματα στις γραμμές κάτω από το κρυπτόλεξο.

Η	Κ	Μ	Υ	Τ	Ι	Λ	Π	Ν	Η	Ρ
Λ	Ε	Υ	Κ	Α	Δ	Α	Α	Υ	Φ	Ι
Ε	Ρ	Ο	Υ	Μ	Ε	Τ	Ξ	Η	Υ	Ο
Ι	Κ	Ε	Φ	Α	Λ	Λ	Ο	Ν	Ι	Α
Κ	Υ	Θ	Η	Ρ	Α	Ε	Ι	Δ	Θ	Ν
Ο	Ρ	Ψ	Α	Τ	Β	Κ	Ν	Ρ	Α	Ι
Ζ	Α	Κ	Υ	Ν	Θ	Ο	Σ	Ο	Κ	Τ
Ε	Υ	Φ	Ι	Α	Σ	Ι	Χ	Σ	Η	Ε

Το εργαστήρι της Γλώσσας

1 Ταξιδέψτε σε διάφορα μέρη της Ελλάδας και συναντήστε τους κατοίκους τους. Γράψτε δίπλα πώς λέγονται:

Στη Ρόδο:

Ροδίτες,

Ροδίτισες

Στα Γιάννενα:

Στην Πάτρα:

Στην Κέρκυρα:

Στη Φλώρινα:

Στο Μεσολόγγι:

Στην Ξάνθη:

Στη Μάνη:

2 Διαγράψτε τα επίθετα που δεν σχηματίζουν συγκριτικό και υπερθετικό βαθμό (παραθετικά).

δύσκολος	πλαστικός	παχύς
όμορφος	θαλασσινός	φτηνός
βουνίσιος	μάλλινος	λεπτός
αυριανός	κερκυραϊκός	μισός
αγροτικός	ευχάριστος	φεινός
πέτρινος		

3 Συμπληρώστε τον πίνακα:

	Ενικός Αριθμός	Πληθυντικός Αριθμός
Αρσενικό		
Ονομ.	ο πολύς θόρυβος	
Γεν.		
Αιτ.		
Θηλυκό		
Ονομ.		
Γεν.		
Αιτ.		τις πολλές δουλειές
Ουδέτερο		
Ονομ.		
Γεν.		
Αιτ.	το πολύ νερό	

4

Θετικός βαθμός	Συγκριτικός βαθμός	Σχετικός Υπερθετικός βαθμός	Απόλυτος Υπερθετικός βαθμός
ακριβός			
	μακρύτερος ή πιο μακρύς		
		ο δροσερότε- ρος ή ο πιο δροσερός	
			σπουδαιότα- τος ή πολύ σπουδαίος

4 Συμπληρώστε τους βαθμούς των επιθέτων που λείπουν στον πίνακα της προηγούμενης σελίδας:

5 Συμπληρώστε τα γράμματα που λείπουν στις παρακάτω λέξεις και βάλτε τόνο όπου χρειάζεται:

ταξιδι__της

αφρ__ζει

τελ__ότητα

βρ__ση

ξεδιπλ__νονται

περι__γ__ση

π__γές

αν__πόμ__να

ευ__δίες

ν__σί

μα γ__τικός

κατρακ__λούν

ακρ__τ__ριο

ατμόσφ__ρα

πολ__χρωμα

σ__γκ__ωνία

ρ__άκια

ατέλ__ωτες

φ__ς

περ__πλανι__μαστε

Περιεχόμενα

- 13** ΕΝΟΤΗΤΑ
Όλοι διαφορετικοί, όλοι ίσοι...7
- 14** ΕΝΟΤΗΤΑ
Το ανθρώπινο θαύμα37
- 16** ΕΝΟΤΗΤΑ
Ταξίδια στην Ελλάδα69

Βάσει του ν. 3966/2011 τα διδακτικά βιβλία του Δημοτικού, του Γυμνασίου, του Λυκείου, των ΕΠΑ.Λ. και των ΕΠΑ.Σ. τυπώνονται από το ΙΤΥΕ - ΔΙΟΦΑΝΤΟΣ και διανέμονται δωρεάν στα Δημόσια Σχολεία. Τα βιβλία μπορεί να διατίθενται προς πώληση, όταν φέρουν στη δεξιά κάτω γωνία του εμπροσθόφυλλου ένδειξη «ΔΙΑΤΙΘΕΤΑΙ ΜΕ ΤΙΜΗ ΠΩΛΗΣΗΣ». Κάθε αντίτυπο που διατίθεται προς πώληση και δεν φέρει την παραπάνω ένδειξη θεωρείται κλεψίτυπο και ο παραβάτης διώκεται σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 7 του νόμου 1129 της 15/21 Μαρτίου 1946 (ΦΕΚ 1946,108, Α').

Απαγορεύεται η αναπαραγωγή οποιουδήποτε τμήματος αυτού του βιβλίου, που καλύπτεται από δικαιώματα (copyright), ή η χρήση του σε οποιαδήποτε μορφή, χωρίς τη γραπτή άδεια του Υπουργείου Παιδείας, Θρησκευμάτων και Αθλητισμού / ΙΤΥΕ - ΔΙΟΦΑΝΤΟΣ.